

USTAWA

z dnia 31 maja 1962 r.

Prawo wynalazcze.

DZIAŁ I

Przepisy ogólne.

Rozdział 1.

Przepisy wstępne.

Art. 1. 1. Prawo wynalazcze normuje stosunki w zakresie wynalazków, wzorów użytkowych i projektów racjonalizatorskich.

2. Używane w dalszych przepisach niniejszego prawa określenie „projekty wynalazcze” oznacza wynalazki, wzory użytkowe i projekty racjonalizatorskie.

Art. 2. Przepisów niniejszego prawa nie stosuje się do:

- 1) naukowych zasad i naukowych odkryć,
- 2) nowych odmian i gatunków roślin i zwierząt,
- 3) sposobów leczenia chorób w dziedzinie medycyny i weterynarii oraz ochrony roślin,
- 4) ulepszeń z dziedziny organizacji administracji.

Art. 3. Przepisy niniejszego prawa nie naruszają postanowień zawartych w umowach międzynarodowych.

Art. 4. Obywatele państw obcych korzystają z uprawnień w zakresie wynalazczości na podstawie umów międzynarodowych obowiązujących Polską Rzeczpospolitą Ludową lub na zasadzie wzajemności.

Rozdział 2.

Organizacja spraw wynalazczości.

Art. 5. 1. Wynalazczość, jako twórcza praca i istotny czynnik postępu technicznego i rozwoju gospodarki narodowej, korzysta ze szczególnego poparcia Państwa.

2. Jednostki państwowe udzielają obywatelom pomocy w ich pracach nad projektami wynalazczymi w zakresie określonym przez ustawy. Pomocy udzielają również orga-

nizacje spółdzielcze, samorządowe oraz inne organizacje społeczne prowadzące działalność gospodarczą.

3. Związki zawodowe, stowarzyszenia techniczne, kluby techniki i racjonalizacji oraz inne organizacje społeczne, do których zakresu działania należą sprawy popierania wynalazczości, udzielają twórcom projektów wynalazczych pomocy zgodnie ze swymi statutami i regulaminami oraz przepisami niniejszego prawa.

Art. 6. 1. Do organizowania i koordynowania spraw wynalazczości oraz do kierowania tymi sprawami powołane są stosownie do swojej właściwości: Komitet do Spraw Techniki i inne naczelne organy administracji państwowej, Urząd Patentowy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i inne urzędy centralne, terenowe organy administracji państwowej i inne państwowe jednostki organizacyjne, przedsiębiorstwa państwowe i jednostki nadrzędne nad przedsiębiorstwami oraz organizacje spółdzielcze, zawodowe i inne społeczne.

2. Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych i po zasięgnięciu opinii Naczelnej Organizacji Technicznej i innych właściwych organizacji technicznych określi zasady organizowania, kierownictwa i koordynacji spraw wynalazczości przez państwowe jednostki organizacyjne i ich współpracę w tym zakresie ze związkami zawodowymi, stowarzyszeniami technicznymi i innymi organizacjami społecznymi.

Art. 7. 1. W uzasadnionych przypadkach jednostki gospodarki uspołecznionej mogą zlecać rozwiązywanie określonych zagadnień w zakresie wynalazczości brygadom racjonalizatorskim lub poszczególnym osobom.

2. Rada Ministrów wspólnie z Centralną Radą Związków Zawodowych, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Organizacji Technicznej i innych właściwych organizacji technicznych, określi zasady tworzenia przez jednostki państwowe brygad racjonalizatorskich, ich działalności oraz zlecania im zadań z zakresu wynalazczości.

3. Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych i po zasięgnięciu opinii Naczelnej Organizacji Technicznej i innych właściwych organizacji

technicznych określi zasady zawierania z poszczególnymi osobami umów w sprawie prac z zakresu wynalazczości.

Art. 8. Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych i po zasięgnięciu opinii Naczelnej Organizacji Technicznej i innych właściwych organizacji technicznych określi zasady i sposób finansowania rozwoju i realizacji wynalazczości w gospodarce społecznej.

Rozdział 3.

Obowiązki i prawa twórców projektów wynalazczych.

Art. 9. Twórca projektu wynalazczego ma prawo, a w razie potrzeby i obowiązek uczestniczenia w pracach związanych z oceną przydatności, badaniami i realizacją w jednostce gospodarki społecznej jego projektu.

Art. 10. Jeżeli twórca projektu wynalazczego nie jest zatrudniony w jednostce gospodarki społecznej, która projekt realizuje, służy mu prawo żądania zawarcia z nim umowy uczestniczenia w pracach wskazanych w art. 9. Ponadto służy mu prawo bezpłatnego urlopu w jego miejscu pracy na okres trwania tej umowy, przy zachowaniu wszystkich dodatkowych świadczeń, przysługujących mu w tym miejscu pracy. Okres urlopu bezpłatnego zalicza się do okresu zatrudnienia w miejscu stałego zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień, uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie, bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień. Jednocześnie twórca zachowuje ciągłość pracy w zakresie uprawnień urlopowych i uprawnienia do świadczeń z ubezpieczenia rodzinnego w jednostce realizującej projekt wynalazczy.

Art. 11. 1. Twórcy projektu wynalazczego służy, na warunkach określonych przepisami niniejszego prawa, uprawnienie do patentu, świadectwa ochronnego, świadectwa autorskiego lub świadectwa racjonalizatorskiego oraz prawo do wynagrodzenia.

2. Twórcy projektu wynalazczego służy prawo, aby wymieniono go w opisach, rejestrach oraz w innych dokumentach i publikacjach jako twórcę projektu.

Art. 12. Rada Ministrów wspólnie z Centralną Radą Związków Zawodowych po zasięgnięciu opinii Naczelnej Organizacji Technicznej i innych właściwych organizacji technicznych wyda przepisy dotyczące obowiązków i praw twórców projektów wynalazczych, udzielania pomocy klubom techniki i racjonalizacji oraz przepisy w sprawie wykonania postanowień art. 9—11.

DZIAŁ II

Wynalazki.

Rozdział 1.

Patent. Świadectwo autorskie.

Art. 13. Za wynalazek uważa się nowe rozwiązanie zagadnienia technicznego, nadające się do zastosowania w gospodarce narodowej lub w zakresie obrony Państwa albo mogące nadawać się do zastosowania po powstaniu odpowiednich warunków.

Art. 14. 1. Autorstwo wynalazku przysługuje jego twórcom lub współtwórcom.

2. Nie uważa się za współtwórcę wynalazku osoby, która udzieliła tylko pomocy przy dokonywaniu wynalazku, nie zmieniając istoty projektu wynalazku.

3. Autorstwo wynalazku stwierdza się przez wydanie świadectwa autorskiego twórcy lub współtwórcom.

4. Jeżeli wynalazek został już uprzednio opatentowany lub zarejestrowany za granicą, świadectwo autorskie wydaje się tylko na wniosek zgłaszającego.

Art. 15. Własność wynalazku i wyłączne prawo jego stosowania stwierdza się przez udzielenie patentu.

Art. 16. 1. Właściwym do wydawania świadectw autorskich oraz dokumentów patentowych jest Urząd Patentowy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, zwany dalej „Urzędem Patentowym”.

2. Patenty oraz świadectwa autorskie na wynalazki wpisuje się do rejestru patentowego.

Art. 17. 1. Patent i świadectwo autorskie mogą być ważnie uzyskane tylko na wynalazek nowy.

2. Wynalazku nie uważa się za nowy, jeśli przed datą, według której oznacza się pierwszeństwo do uzyskania patentu, został w Polsce lub za granicą podany do wiadomości powszechnej albo był w Polsce jawnie stosowany lub wystawiony na widok publiczny w sposób ujawniający dla znawcy dostateczne dane do stosowania tego wynalazku.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, gdy ujawnienie wynalazku nastąpiło w okresie sześciu miesięcy przed zgłoszeniem go w Urzędzie Patentowym w związku ze zgłoszeniem tego wynalazku w jednostce gospodarki społecznej.

Art. 18. 1. Patentów nie udziela się oraz świadectw autorskich nie wydaje się na:

- 1) wynalazki, których stosowanie byłoby sprzeczne z obowiązującym prawem lub porządkiem społecznym,
- 2) środki żywności, środki farmaceutyczne i wytwory otrzymywane na drodze chemicznej.

2. Przepis ust. 1 pkt 2 nie ogranicza możliwości udzielenia patentu oraz wydania świadectwa autorskiego na sposoby wytwarzania środków żywności i środków farmaceutycznych oraz wytworów otrzymywanych na drodze chemicznej. Za taki sposób wytwarzania środków żywności i środków farmaceutycznych nie uważa się zmieszania znanych składników.

Art. 19. 1. Przez uzyskanie patentu nabywa się prawo wyłącznego korzystania z wynalazku w sposób zarobkowy lub zawodowy.

2. Prawo wyłącznego korzystania z wynalazku rozciąga się na cały obszar Państwa i trwa lat piętnaście od daty zgłoszenia wynalazku w Urzędzie Patentowym.

3. Wyłączność wynikająca z patentu na wynalazek dotyczący sposobu wytwarzania obejmuje także wytwory i korzyści uzyskane bezpośrednio tym sposobem.

4. Prawo wyłączności wynikające z opatentowania nie obejmuje środków komunikacji, ich części i urządzeń, które znajdują się na obszarze Państwa przejściowo, oraz przedmiotów, które znajdują się na tym obszarze w komunikacji tranzytowej.

Art. 20. 1. Kto posiada patent na wynalazek, może uzyskać patent dodatkowy dla ulepszeń lub uzupełnień tego wynalazku, jeżeli te ulepszenia lub uzupełnienia posiadają ce-

chy wynalazku, a nie mogą być stosowane samoistnie. Można również uzyskać patent dodatkowy do już otrzymanego patentu dodatkowego.

2. Patent dodatkowy traci moc razem z patentem głównym. Jeżeli jednak patent główny traci moc z przyczyny nie wpływającej na wynalazek objęty patentem dodatkowym, pierwszy patent dodatkowy staje się samoistny i zachowuje moc w okresie, na który został udzielony patent główny.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do świadectw autorskich.

Art. 21. 1. Wynalazek, którego stosowanie wkraczałoby w prawa wyłączności wynikające z patentu udzielonego z wcześniejszym pierwszeństwem (patent wcześniejszy), może być przedmiotem patentu zależnego.

2. Patent zależny staje się niezależnym w razie wygaśnięcia patentu wcześniejszego.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do patentu na wynalazek, którego wykonywanie wkraczałoby w prawa wyłączności wynikające z zarejestrowania wzoru użytkowego z wcześniejszym pierwszeństwem.

Art. 22. Kto ma w tym interes prawny, może żądać ustalenia przez Urząd Patentowy, że wskazana produkcja nie jest objęta określonym patentem.

Rozdział 2.

Prawo do uzyskania patentu i świadectwa autorskiego.

Art. 23. 1. Wynalazek, dokonany w wyniku zlecenia lub przy pomocy jednostki gospodarki uspołecznionej albo przez pracownika takiej jednostki w zakresie jej działalności i w związku z jego zatrudnieniem w tej jednostce, jest wynalazkiem pracowniczym, stanowiącym własność Państwa, niezależnie od tego, czy pracownik jest twórcą lub współtwórcą wynalazku.

2. Uprawnienie do uzyskania na rzecz Państwa patentu na wynalazek pracowniczy przysługuje właściwemu ministrowi lub jednostce gospodarki uspołecznionej, w której wynalazek zgłoszono lub która ma pierwsza zastosować wynalazek.

3. W celu zastrzeżenia prawa pierwszeństwa do uzyskania patentu organy, o których mowa w ust. 2, są obowiązane do zgłaszania w Urzędzie Patentowym projektów mających cechy wynalazku.

Art. 24. 1. Jeżeli minister lub jednostka gospodarki uspołecznionej nie zgłosiła wynalazku pracowniczego w Urzędzie Patentowym w celu zastrzeżenia prawa pierwszeństwa lub uzyskania na rzecz Państwa patentu, a twórca uważa, że projekt ma cechy wynalazku, może on zgłosić wynalazek w Urzędzie Patentowym.

2. Na zgłoszony przez twórcę wynalazek pracowniczy udziela się patentu na rzecz Państwa, chyba że twórca ma prawo do uzyskania patentu na swoją rzecz (art. 97).

Art. 25. 1. Wynalazek dokonany w warunkach innych niż określone w art. 23 ust. 1 jest wynalazkiem niepracowniczym, który stanowi własność wynalazcy lub jego następcy prawnego.

2. Uprawnienie do uzyskania na swoją rzecz patentu na wynalazek niepracowniczy przysługuje wynalazcy lub jego następcy prawnemu, a gdy wynalazku dokonało więcej osób, uprawnienie to przysługuje im wspólnie.

3. Jeżeli przedsiębiorstwo nie będące jednostką gospodarki uspołecznionej zawarło umowę o pracę nad wynalazkami w zakresie swej działalności, prawo do uzyskania patentu na dokonany wynalazek przysługuje temu przedsiębiorstwu.

4. Jeżeli w przypadkach określonych w ust. 3 ustalone umową wynagrodzenie jest rażąco niskie w stosunku do korzyści osiągniętych przez przedsiębiorstwo z wynalazku, pracownik może żądać odpowiednio podwyższonego wynagrodzenia.

Art. 26. Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w art. 27 i 28 pierwszeństwo do uzyskania patentu oraz świadectwa autorskiego na wynalazek oznacza się według daty zgłoszenia go w Urzędzie Patentowym.

Art. 27. Na zasadach, które określi Prezes Rady Ministrów w drodze rozporządzenia, pierwszeństwo do uzyskania patentu i świadectwa autorskiego na wynalazek wystawiony na wystawie publicznej w Polsce lub za granicą oznacza się według daty wystawienia, jeżeli zgłoszenie wynalazku w Urzędzie Patentowym zostanie dokonane w okresie sześciu miesięcy od tej daty.

Art. 28. Obywatelom państw obcych, należących do Międzynarodowego Związku Ochrony Własności Przemysłowej, a także obywatelom innych państw, jeżeli mają miejsce zamieszkania albo prowadzą rzeczywiste i poważne przedsiębiorstwo przemysłowe lub handlowe w jednym z państw, należących do tego Związku, służy na zasadach określonych w umowach międzynarodowych pierwszeństwo do uzyskania patentu w Polsce według daty pierwszego prawidłowego zgłoszenia wynalazku w celu uzyskania ochrony w jednym z tych państw, jeżeli zgłoszenia wynalazku w Urzędzie Patentowym dokonają w okresie dwunastu miesięcy od tej daty.

Rozdział 3.

Zgłoszenie wynalazku w Urzędzie Patentowym.

Art. 29. 1. Zgłoszenia wynalazku w celu opatentowania dokonuje się przez wniesienie podania do Urzędu Patentowego.

2. Zgłoszenie uważa się za dokonane z chwilą, w której podanie zostało doręczone Urzędowi Patentowemu albo nadane w polskim urzędzie pocztowym lub telegraficznym pod adresem Urzędu Patentowego.

3. Jeżeli wynalazek zgłoszony razem z innym wynalazkiem został następnie na wezwanie Urzędu Patentowego, w terminie przez ten Urząd oznaczonym, zgłoszony w oddzielnym podaniu, zgłoszenie to uważa się za dokonane w dacie pierwszego zgłoszenia, jeżeli nie nastąpiła zmiana istoty wynalazku.

Art. 30. 1. Gdy dokonujący zgłoszenia wynalazku w celu opatentowania nie jest jego twórcą, powinien w podaniu wskazać wynalazcę oraz podstawę swojego uprawnienia do zgłoszenia patentu.

2. Do podania należy dołączyć opis wynalazku zawierający również sformułowanie istoty wynalazku, do którego zgłaszający wynalazek rości sobie prawo wyłączności.

3. Prezes Urzędu Patentowego ustali w drodze zarządzenia, jakim szczególnym warunkom powinno odpowiadać podanie zawierające zgłoszenie wynalazku, opis wynalazku i inne załączniki do podania.

Art. 31. Zgłaszający wynalazek w celu opatentowania może w podaniu lub w okresie dwóch miesięcy od daty zgłoszenia złożyć oświadczenie, że chce skorzystać z prawa pierwszeństwa, wynikającego z wystawienia wynalazku na wystawie publicznej albo ze zgłoszenia dokonanego za granicą (art. 27 i 28).

Art. 32. 1. Urząd Patentowy może w toku rozpatrywania podania zawierającego zgłoszenie wynalazku wydawać postanowienia wzywające zgłaszającego do uzupełnienia w określonym terminie opisu technicznego i innych załączników do podania albo do usunięcia w oznaczonym terminie braków i istotnych usterek. Na postanowienia te służy zażalenie. Wniesienie zażalenia wstrzymuje bieg terminów określonych w postanowieniach.

2. W razie niezastosowania się w oznaczonym terminie do postanowień, o których mowa w ust. 1, podanie uważa się za niebyle.

Art. 33. Do czasu ogłoszenia o zgłoszeniu wynalazku (art. 36) zgłaszający może wprowadzać uzupełnienia i poprawki do opisu technicznego i załączników do podania, jeżeli nie zmieniają istoty zgłoszonego wynalazku, ani nie uzasadniają zmiany pierwszeństwa do uzyskania patentu.

Art. 34. 1. Zgłaszający wynalazek w celu opatentowania może w podaniu zamieścić wniossek, aby projekt został rozpatrzony jako wzór użytkowy, gdyby okazało się, że nie może być opatentowany jako wynalazek.

2. Zgłaszający wynalazek w celu opatentowania może w toku rozpatrywania podania, ale przed wydaniem decyzji, zmienić podanie i żądać zarejestrowania projektu jako wzoru użytkowego.

Rozdział 4.

Załatwienie zgłoszenia.

Art. 35. W toku postępowania, poprzedzającego ogłoszenie o zgłoszeniu wynalazku (art. 36), akta dotyczące tego zgłoszenia nie mogą być bez zgody zgłaszającego ujawnione ani udostępnione nie uprawnionym osobom.

Art. 36. 1. Urząd Patentowy po wstępnym rozpatrzeniu podania stwierdza, że nie ma przeszkód do udzielenia patentu, i dokona ogłoszenia, w którym wskaże imię i nazwisko lub nazwę zgłaszającego i wynalazcy, krótkie oznaczenie istoty wynalazku oraz pouczenie, że w okresie trzech miesięcy od daty ogłoszenia każdy może przeglądać opis techniczny i rysunki wynalazku, sporządzać z nich odpisy oraz zgłaszać zastrzeżenia i sprzeciwy co do wynalazku albo jego opatentowania.

2. Jeżeli zgłaszający wynalazek nie wypowie się co do podniesionych istotnych zastrzeżeń i sprzeciwów w wyznaczonym mu przez Urząd Patentowy terminie, uważa się, że podanie wycofał.

Art. 37. Wynalazek od chwili ogłoszenia o jego zgłoszeniu korzysta tymczasowo z ochrony, jaka służy wynalazkom opatentowanym. Jednakże skutki tej ochrony uważa się za niebyle w przypadku cofnięcia zgłoszenia wynalazku albo odmowy udzielenia patentu.

Art. 38. 1. O udzieleniu patentu ogłasza się w organie Urzędu Patentowego „Wiadomości Urzędu Patentowego”, natomiast opis wynalazku wraz z rysunkami (opis patentowy) wydaje się drukiem.

2. Zgłaszający wynalazek obowiązany jest pokryć koszty druku opisu patentowego.

3. Prezes Urzędu Patentowego ustali sposób i terminy uiszczenia należności za druk opisu patentowego.

Art. 39. 1. Udzielenie patentu stwierdza się przez wydanie dokumentu patentowego.

2. Równocześnie z dokumentem patentowym wydaje się świadectwo autorskie, z wyjątkiem przypadków wymienionych w art. 14 ust. 4.

3. Częścią składową dokumentu patentowego i świadectwa autorskiego jest opis patentowy.

Art. 40. 1. Sprostowanie opisu patentowego może nastąpić, gdy opis patentowy nie przedstawia należycie istoty opatentowanego wynalazku.

2. Urząd Patentowy postanowi, czy i w jakim zakresie ma nastąpić ponowny druk opisu patentowego oraz czy i w jakim zakresie właściciel patentu jest obowiązany pokryć koszty związane z ponownym drukiem opisu patentowego.

Art. 41. 1. Gdy po udzieleniu patentu na wynalazek zgłoszony zostanie taki sam wynalazek z pierwszeństwem wcześniejszym, właściciel patentu powinien złożyć w terminie określonym przez Urząd Patentowy oświadczenie co do zasadności tego zgłoszenia.

2. Jeżeli właściciel patentu podniesie zarzut, że zgłoszenie jest bezzasadne, sprawa zostanie przekazana do rozstrzygnięcia w postępowaniu spornym.

3. W razie niezłożenia przez właściciela patentu oświadczenia co do zasadności zgłoszenia decyzja o udzieleniu patentu zostanie uchylona.

Art. 42. O udzieleniu patentu na wynalazek oraz świadectwa autorskiego, a w przypadku gdy w toku rozpatrywania zgłoszenia wynalazku nastąpiło jego ogłoszenie (art. 36), także o odmowie udzielenia patentu, o cofnięciu zgłoszenia wynalazku, o uchyleniu decyzji w sprawie udzielenia patentu oraz zmianyki o sprostowaniu opisu patentowego ogłasza się w „Wiadomościach Urzędu Patentowego”

Rozdział 5.

Prawa i obowiązki z patentu.

Art. 43. 1. Właściciel patentu obowiązany jest w okresie trzech lat od uzyskania patentu rozpocząć wykonywanie wynalazku w Polsce w zakresie odpowiadającym potrzebom gospodarki narodowej oraz do czasu wygaśnięcia patentu należycie wykonywać wynalazek. Za wykonywanie wynalazku uważa się również jego wykonywanie przez inne osoby na podstawie licencji. Dla wynalazków, które mogą być wykonywane dopiero po powstaniu odpowiednich warunków, termin trzyletni liczy się od powstania tych warunków. Zażalenie tych warunków stwierdza Urząd Patentowy w uzgodnieniu z Komitetem do Spraw Techniki.

2. Urząd Patentowy może żądać od właściciela patentu oraz od osób mających licencje, aby wykazali, czy, w jaki sposób i w jakim zakresie wykonują w Polsce wynalazek, oraz wskazali w razie potrzeby powody niedostatecznego wykonywania wynalazku.

3. Zakres i sposób wykonywania przez Urząd Patentowy zadań określonych w ust. 2 określi Prezes Rady Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 44. 1. Kto w chwili stanowiącej o pierwszeństwie do uzyskania patentu w dobrej wierze stosował wynalazek w Polsce, może go bezpłatnie w swoim przedsiębiorstwie nadal wykonywać w zakresie, w jakim dotychczas z wynalazku korzystał. Prawo to służy również temu, kto w tej samej chwili przygotował już wszystkie istotne urządzenia potrzebne do stosowania wynalazku.

2. Prawa określone w ust. 1 podlegają na wniosek zainteresowanego wpisowi do rejestru patentowego.

Art. 45. 1. Prawo do niepracowniczego wynalazku oraz prawa z patentu na taki wynalazek mogą być w całości lub w części przedmiotem zbycia i dziedziczenia.

2. Umowa o przeniesienie praw wymaga zachowania formy pisemnej, z podpisami urzędowo poświadczonymi.

3. Przeniesienie praw z patentu podlega wpisowi do rejestru patentowego.

Art. 46. Jeżeli umowa o współwłasności praw z patentu nie stanowi inaczej, współwłaściciel wynalazku może:

- 1) bez zgody pozostałych współwłaścicieli stosować wynalazek we własnym zakresie oraz wystąpić przeciwko każdemu, kto dopuścił się naruszenia wyłączności wynikającej z patentu,
- 2) za zgodą wszystkich współwłaścicieli przenieść swoje prawo do wynalazku na inną osobę albo udzielić zezwolenia na stosowanie w całości lub części wynalazku przez inną osobę.

Art. 47. 1. Właściciel patentu może w drodze umowy upoważnić inną osobę do wykonywania jego wynalazku (umowa licencyjna).

2. Umowa licencyjna powinna być zawarta na piśmie, z podpisami urzędowo poświadczonymi.

3. Licencja podlega na wniosek zainteresowanego wpisowi do rejestru patentowego.

4. Jeżeli w umowie licencyjnej inaczej nie postanowiono, udzielenie licencji nie wyklucza możliwości udzielenia dalszej licencji na wykonywanie wynalazku, a także jednoczesnego wykonywania wynalazku przez jego właściciela.

5. Licencja upoważnia do stosowania wynalazku w całości, chyba że umowa licencyjna zastrzega tylko częściowe wykonywanie wynalazku.

Art. 48. 1. Uprawniony na podstawie licencji do wykonywania wynalazku może udzielić sublicencji tylko za zgodą właściciela wynalazku. Jednakże udzielenie dalszej sublicencji jest niedozwolone.

2. Do sublicencji stosuje się odpowiednio przepisy art. 47.

Art. 49. 1. Urząd Patentowy może udzielić zezwolenia (licencji przymusowej) na wykonywanie wynalazku, stanowiącego własność innej osoby, gdy:

- 1) wykonywanie wynalazku jest konieczne dla realizacji zadań objętych planami gospodarczymi, a właściciel patentu nie godzi się na zawarcie umowy licencyjnej (art. 47),
- 2) zostało stwierdzone, że wynalazek nie jest należycie wykonywany (art. 43),
- 3) właściciel patentu zależnego zwrócił się o ustanowienie na jego rzecz licencji przymusowej na wykonywanie patentu wcześniejszego (art. 21).

2. W przypadku określonym w ust. 1 pkt 2 Urząd Patentowy postanowi, że można ubiegać się o licencję przymusową, oraz ogłosi o tym w „Wiadomościach Urzędu Patentowego”.

3. Wykonujący wynalazek na podstawie licencji przymusowej obowiązany jest uiszczać na rzecz uprawnionego odpowiednie wynagrodzenia (opłatę licencyjną).

4. W decyzji o ustanowieniu licencji przymusowej zostaną określone w szczególności: zakres i czas trwania licencji, szczegółowe warunki jej wykonywania, wysokość opłaty licencyjnej oraz sposób jej zapłaty.

5. Do licencji przymusowych stosuje się przepisy art. 47 ust. 5 oraz art. 48.

Art. 50. W przypadkach określonych w art. 49 ust. 1 może być ustanowiona licencja przymusowa także na prawach wynikających z umów licencyjnych (sublicencja przymusowa).

Art. 51. Decyzja o ustanowieniu licencji lub sublicencji przymusowej w części dotyczącej treści licencji albo sublicencji lub wysokości opłaty za licencję (sublicencję) może być po upływie dwóch lat zmieniona na wniosek zainteresowanego lub z urzędu, jeżeli wskutek istotnej zmiany stosunków okaże się to ze względu na słuszność konieczne.

Art. 52. Licencja przymusowa nie może przyznawać osobie, która licencję uzyskała, wyłącznego prawa wykonywania wynalazku.

Art. 53. 1. Nabycie prawa z patentu uzyskanego w Polsce od osoby zagranicznej następuje poprzez przedsiębiorstwo upoważnione przez Ministra Handlu Zagranicznego.

2. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określi możliwości odstępstwa od zasady przyjętej w ust. 1 oraz ustali warunki i tryb postępowania w sprawach określonych w tym ustępie.

Art. 54. W razie zgłoszenia wynalazku albo uzyskania patentu i świadectwa autorskiego przez osobę nieuprawnioną, ten, komu służy uprawnienie do wynalazku, może żądać odrzucenia zgłoszenia albo unieważnienia wydanego patentu i świadectwa autorskiego. Może również żądać udzielenia mu patentu i świadectwa autorskiego, a także przeniesienia na niego już udzielonego patentu za zwrotem kosztów zgłoszenia wynalazku lub uzyskania patentu i świadectwa autorskiego.

Art. 55. Kto zgłosił wynalazek lub uzyskał patent i świadectwo autorskie, nie będąc do tego uprawnionym, jest obowiązany na zasadach ogólnych wydać uprawnionemu uzyskane niesłusznie korzyści i naprawić wyrządzoną szkodę. Na żądanie uprawnionego powinien ponadto udzielić zadośćuczynienia przez ogłoszenie stosownego oświadczenia lub wyroku sądowego w czasopiśmie, a jeżeli działał rozmyślnie — także przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej za krzywdę moralną.

Art. 56. 1. Ten, którego prawo do wyłącznego korzystania z wynalazku zostało naruszone, może żądać zaniechania naruszenia, usunięcia jego skutków, wydania uzyskanych korzyści oraz wynagrodzenia szkody.

2. Winny naruszenia prawa wyłączności (ust. 1) obowiązany jest ponadto do ogłoszenia w czasopiśmie stosownego oświadczenia lub wyroku sądowego, a także, gdy działał rozmyślnie, do udzielenia zadośćuczynienia za krzywdę moralną przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej.

3. Jeżeli przedmiotem patentu jest sposób wytwarzania nowego wytworu, domniemywa się, że wytwór, który może być uzyskany opatentowanym sposobem, został wytworzony tym sposobem.

4. Sąd rozstrzygając w sprawie o naruszenie prawa wyłączności orzeka na wniosek uprawnionego również o bezprawnie wytworzonych, przedmiotach oraz środkach użytych do ich wytwarzania.

Art. 57. Roszczenia z powodu naruszenia prawa wyłączności do wynalazku ulegają przedawnieniu z upływem trzech lat. Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia wymagalności roszczenia, oddzielnie co do każdego naruszenia. Bieg przedawnienia ulega zawieszeniu w okresie pomiędzy zgłoszeniem wynalazku w Urzędzie Patentowym a udzieleniem patentu.

Rozdział 6.

Wynalazek tajny.

Art. 58. 1. Wynalazek dokonany przez obywatela polskiego uważa się za wynalazek tajny, jeżeli wchodzi w zakres obrony Państwa albo wymaga zachowania tajemnicy ze względu na interesy Państwa.

2. W zakres obrony Państwa wchodzi wynalazki, dotyczące w szczególności nowych rodzajów broni, sprzętu wojkowego, sposobów walki lub innych zagadnień ściśle wojskowych.

3. Minister Obrony Narodowej może szczegółowo określić, jakiego rodzaju wynalazki wchodzi w zakres obrony Państwa.

4. Wynalazek tajny stanowi tajemnicę państwową.

5. O tajności wynalazku wchodzącego w zakres obrony Państwa postanawia Minister Obrony Narodowej, a w innych przypadkach — minister właściwy ze względu na przedmiot wynalazku.

Art. 59. 1. Wszelkie prace nad wynalazkiem tajnym, zgłoszenie go do opatentowania oraz postępowanie w celu rozpatrzenia zgłoszenia mogą być podejmowane tylko przy zabezpieczeniu tajności.

2. Obowiązek zabezpieczenia tajności wynalazku ciąży na wynalazcy i osobach pracujących przy wynalazku, a także na kierowniku jednostki gospodarki uspołecznionej, w której są lub były prowadzone prace nad wynalazkiem tajnym.

Art. 60. Twórca wynalazku, mającego cechy tajności ze względu na obronę Państwa, obowiązany jest przy zgłaszaniu wynalazku w Urzędzie Patentowym wynalazek ten podać niezwłocznie do wiadomości Ministerstwa Obrony Narodowej. Obowiązek ten w odniesieniu do wynalazków pracowniczych ciąży na kierownikach właściwych jednostek gospodarki uspołecznionej.

Art. 61. 1. Urząd Patentowy przesyła Ministerstwu Obrony Narodowej wykazy zgłoszonych w tym Urzędzie wynalazków oraz na żądanie tego Ministerstwa również opisy i rysunki zgłoszonych w tym Urzędzie wynalazków, wchodzących w zakres obrony Państwa.

2. Akty zgłoszenia wynalazku tajnego wraz z opisem i rysunkami mogą być udostępnione do wglądu organom upoważnionym przez właściwego ministra (art. 58 ust. 5).

Art. 62. 1. Zgłoszenia wynalazku tajnego w celu opatentowania nie ogłasza się.

2. Właściwy minister (art. 58 ust. 5) może zażądać odroczenia na czas określony ogłoszenia o zgłoszeniu wynalazku, jeżeli zachodzi przypuszczenie, że posiada cechy wynalazku tajnego.

Art. 63. 1. Prawo do patentu na wynalazek tajny, który dotyczy spraw z zakresu obrony Państwa, przechodzi na Państwo.

2. Zasady i tryb ustalania i wypłaty wynagrodzenia twórcy wynalazku tajnego, wymienionego w ust. 1, określi Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 64. 1. Opisu patentowego wynalazku tajnego nie ogłasza się.

2. Wynalazki tajne podlegają wpisowi do części tajnej rejestru patentowego.

3. Ujawnienie wynalazku tajnego lub zgłoszenie go do opatentowania za granicą oraz udostępnienie lub zbycie takiego wynalazku cudzoziemcom nie jest dozwolone bez uprzedniego zezwolenia właściwego ministra (art. 58 ust. 5). Udzielenie zgody na zgłoszenie za granicą lub zbycie za granicą wynalazku wymaga uzgodnienia z Ministrem Handlu Zagranicznego.

Art. 65. Wynalazek tajny może być pozbawiony cech wynalazku tajnego w trybie określonym w art. 58 ust. 5.

Art. 66. Postępowanie w sprawach tajnych projektów wynalazczych ustala szczegółowe przepisy wydane przez Ministra Obrony Narodowej i Ministra Spraw Wewnętrznych.

Rozdział 7.

Unieważnienie i wygaśnięcie patentu.

Art. 67. 1. Patent może być na wniosek każdej osoby, która ma w tym interes prawny, unieważniony przez Urząd Patentowy w całości lub części:

- 1) jeżeli brakowało ustawowych warunków wymaganych dla uzyskania patentu,
- 2) jeżeli patentu udzielono osobie z innych powodów nie uprawnionej do uzyskania patentu.

2. W interesie publicznym Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej może wystąpić o unieważnienie patentu albo przystąpić do toczącego się postępowania w tej sprawie.

3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do świadectw autorskich.

Art. 68. 1. Kto w dobrej wierze uzyskał albo nabył patent, unieważniony następnie z przyczyny określonej w art. 67 ust. 1 pkt 2, albo uzyskał licencję z takiego patentu, a wynalazek stosował co najmniej przez okres jednego roku przed wszczęciem sprawy o unieważnienie patentu lub w ciągu tego okresu przygotował wszystkie istotne urządzenia potrzebne do stosowania wynalazku, może ten wynalazek wykonywać w swoim przedsiębiorstwie w zakresie, w jakim stosował go w czasie wszczęcia tej sprawy, z zastrzeżeniem obowiązku uiszczania właścicielowi patentu odpowiedniego wynagrodzenia. W razie braku porozumienia wysokość wynagrodzenia określa się w drodze postępowania spornego.

2. Prawa do stosowania wynalazku, określone w ust. 1, podlegają na wniosek zainteresowanego wpisowi do rejestru patentowego. Prawa te mogą przejść na inną osobę tylko łącznie z przedsiębiorstwem.

Art. 69. Urząd Patentowy w przypadkach określonych w art. 49 wyda decyzję o wygaśnięciu patentu, gdy:

- 1) po upływie dwóch lat od udzielenia pierwszej licencji przymusowej wynalazek nadal nie jest należycie wykonywany,
- 2) licencja przymusowa nie została ustanowiona w terminie jednego roku od ogłoszenia o możliwości ubiegania się o licencję.

Art. 70. 1. Urząd Patentowy wyda decyzję o wygaśnięciu patentu w przypadku:

- 1) zrzeczenia się patentu przez uprawnionego wobec Urzędu Patentowego za zgodą osób, którym służą prawa rzeczowe na patencie, albo
- 2) zalegania z opłatą (art. 127) ponad 6 miesięcy.

2. Urząd Patentowy cofnie decyzję, w której orzeczono o wygaśnięciu patentu z przyczyny określonej w ust. 1 pkt 2, gdy przywrócony został termin do uiszczenia zaległej opłaty.

Art. 71. Decyzję o unieważnieniu i wygaśnięciu patentu wpisuje się z urzędu do rejestru patentowego i ogłasza w „Wiadomościach Urzędu Patentowego”.

Art. 72. Kto rozpoczął stosowanie wynalazku albo poczynił niezbędne przygotowania do stosowania wynalazku, na który patent wygasł z powodu zalegania z opłatą (art. 70 ust. 1 pkt 2), uprawniony jest do jego wykonywania także w razie cofnięcia decyzji o wygaśnięciu patentu (art. 70 ust. 2) z zastrzeżeniem uiszczenia od daty tego cofnięcia słusznego wynagrodzenia właścicielowi patentu. W sprawach tych Urząd Patentowy rozstrzyga w drodze postępowania spornego.

Art. 73. 1. Prawa z patentu na wynalazek, nie stanowiący własności Państwa, mogą być w uzasadnionych przypadkach wyłączone na rzecz Państwa na cele obrony Państwa lub wykonania zadań określonych w planach gospodarczych.

2. Wyłączenie praw z patentu następuje za odszkodowaniem.

3. Wyłączony może żądać, aby wyłączeniem objęto także jego prawa z patentów dodatkowych.

4. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określi zasady wyłączenia praw z patentu, ustalała wysokość i wypłaty odszkodowania oraz właściwe organy i tryb postępowania w tych sprawach.

Rozdział 8.

Wykonywanie praw z patentu za granicą.

Art. 74. Wynalazek może być zgłoszony za granicą do opatentowania dopiero po zgłoszeniu go w Urzędzie Patentowym.

Art. 75. 1. Zgłoszenie wynalazku do opatentowania za granicą, jak również zawarcie umowy o wykonywanie praw z patentu uzyskanego za granicą następuje poprzez przedsiębiorstwo upoważnione przez Ministra Handlu Zagranicznego.

2. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określi możliwości odstępstwa od zasady przyjętej w ust. 1 oraz ustali warunki i tryb postępowania w sprawach określonych w ust. 1.

DZIAŁ III

Wzory użytkowe.

Art. 76. Za wzór użytkowy uważa się techniczne, nie stosowane dotychczas w Polsce, ukształtowanie przedmiotu, jego układu, budowy lub zestawienia, o trwałej postaci, umożliwiające większą użyteczność lub łatwość stosowania tego przedmiotu.

Art. 77. 1. Autorstwo wzoru użytkowego przysługuje twórcy lub współtwórcom wzoru użytkowego. Przepis art. 14 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. Autorstwo wzoru użytkowego stwierdza się przez wydanie twórcy lub współtwórcom świadectwa autorskiego.

Art. 78. Własność wzoru użytkowego i wyłączne prawo jego stosowania stwierdza się przez wydanie świadectwa ochronnego na wzór użytkowy.

Art. 79. 1. Właściwym do wydawania świadectw autorskich oraz świadectw ochronnych na wzór użytkowy jest Urząd Patentowy.

2. Świadectwa autorskie oraz wzory użytkowe, na które wydano świadectwa ochronne, wpisuje się do rejestru wzorów użytkowych.

Art. 80. 1. Przez dokonanie rejestracji wzoru użytkowego nabywa się prawo wyłącznego korzystania z wzoru w sposób zarobkowy lub zawodowy.

2. Prawo wyłącznego korzystania z wzoru użytkowego rozciąga się na cały obszar Państwa i trwa lat dziesięć od daty zgłoszenia wzoru użytkowego w Urzędzie Patentowym.

Art. 81. 1. Jeżeli opatentowany wynalazek posiada również cechy wzoru użytkowego, właściciel patentu może zgłosić wniosek o zamianę patentu na prawo z rejestracji wzoru użytkowego. Przepis ten nie dotyczy pracowniczych wynalazków.

2. Na wniosek zainteresowanego świadectwo ochronne na wzór użytkowy może być w uzasadnionych przypadkach zamienione na patent.

Art. 82. Do wzorów użytkowych oraz świadectw autorskich i ochronnych na wzór użytkowy stosuje się odpowiednio przepisy o wynalazkach i patentach, zawarte w art. 18 ust. 1, art. 19 ust. 4, art. 20—33, art. 35—38, art. 39 ust. 3 oraz art. 40—75.

DZIAŁ IV

Projekty racjonalizatorskie.

Art. 83. 1. Za projekt racjonalizatorski uważa się nowy projekt, nie posiadający cechy wynalazku ani wzoru użytkowego, jeżeli w dziedzinie gospodarki narodowej:

- 1) wprowadza ulepszenie w zakresie stosowania techniki, jakości wyrobów, metod kontroli technicznej, badania lub bezpieczeństwa i higieny pracy albo
- 2) umożliwia zwiększenie wydajności pracy lub skuteczniejsze wykorzystanie mocy produkcyjnej, energii, urządzeń, materiałów i surowców.

2. Projekt racjonalizatorski może również polegać na przystosowaniu dla potrzeb jednostki gospodarki społecznej znanego już rozwiązania zagadnienia.

Art. 84. Projekt racjonalizatorski uważa się za nowy, jeżeli w jednostce gospodarki społecznej, w której został zgłoszony, nie był uprzednio zgłoszony przez inną osobę lub nie był stosowany albo nie był zamieszczony w planach tej jednostki lub polecony do stosowania przez jednostkę nadrzędną ze wskazaniem jego istoty i sposobu rozwiązania zagadnienia.

Art. 85. Projekty racjonalizatorskie, które nie mogą być stosowane niezależnie od siebie, uważa się za jeden projekt racjonalizatorski.

Art. 86. Projekt racjonalizatorski, który stanowi rozwinięcie lub uzupełnienie innego projektu stosowanego w danej jednostce gospodarki społecznej, odpowiadający warunkom art. 83 i 84, uważa się za samodzielny projekt racjonalizatorski tylko w części obejmującej to rozwinięcie lub uzupełnienie.

Art. 87. Jeżeli zgłoszony został w jednostce gospodarki uspołecznionej projekt racjonalizatorski taki sam, jak projekt zgłoszony w tej jednostce wcześniej przez inną osobę, lecz nie przyjęty wówczas do zastosowania, za twórcę uważa się osobę, która zgłosiła projekt wcześniej.

Art. 88. 1. Autorstwo projektu racjonalizatorskiego przysługuje twórcy lub współtwórcom projektu. Przepis art. 14 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. Autorstwo projektu racjonalizatorskiego stwierdza się przez wydanie świadectwa racjonalizatorskiego twórcy lub współtwórcom.

3. Świadectwo racjonalizatorskie wydaje jednostka gospodarki uspołecznionej, w której projekt został po raz pierwszy przyjęty do zastosowania.

Art. 89. Gdy zostanie stwierdzone, że przedmiotem projektu racjonalizatorskiego jest zagadnienie, które jest również przedmiotem chronionego w Polsce wynalazku lub wzoru użytkowego, świadectwo racjonalizatorskie zostanie unieważnione na wniosek osoby zainteresowanej. Decyzję o unieważnieniu świadectwa racjonalizatorskiego wydaje Urząd Patentowy.

Art. 90. 1. Przepisów niniejszego prawa nie stosuje się do projektów posiadających cechy określone w art. 83 i 84, zgłoszonych przez pracowników nauki, naukowo-badawczych lub inżynierjno-technicznych, zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych wykonujących prace naukowe, projektowe lub konstrukcyjne, jeżeli projekty te zostały opracowane przez tych pracowników w ramach poruczonych im zadań.

2. Wyłyczne w sprawie stosowania przepisu ust. 1 ustalił Przewodniczący Komitetu do Spraw Techniki w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych i po zasięgnięciu opinii Naczelnej Organizacji Technicznej i innych właściwych organizacji technicznych.

Art. 91. Do projektów racjonalizatorskich stosuje się odpowiednio art. 58 ust. 1 i 4 oraz art. 59.

DZIAŁ V

Stosowanie projektów wynalazczych w gospodarce uspołecznionej.

Art. 92. 1. Prawo stosowania pracowniczych projektów wynalazczych oraz innych projektów wynalazczych, stanowiących własność Państwa, służy jednakowo wszystkim jednostkom gospodarki uspołecznionej, zgodnie z ich zadaniami określonymi w planach gospodarczych.

2. Jednostka gospodarki uspołecznionej obowiązana jest udostępnić nieodpłatnie innym zainteresowanym jednostkom gospodarki uspołecznionej projekty wynalazcze za zwrotem kosztów dokumentacji.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, gdy jednostce gospodarki uspołecznionej służy prawo korzystania z niepracowniczego projektu wynalazczego na podstawie umowy.

4. Rada Ministrów może ustalić dla przypadków wyjątkowych, uzasadnionych szczególnym charakterem spraw, odmienne zasady stosowania w gospodarce uspołecznionej pracowniczych projektów wynalazczych oraz innych projektów wynalazczych stanowiących własność Państwa.

Art. 93. Twórca pracowniczego projektu wynalazczego obowiązany jest zgłosić projekt w tej jednostce gospodarki uspołecznionej, w której projekt został dokonany.

Art. 94. Twórca projektu wynalazczego, nie posiadającego cech pracowniczego projektu wynalazczego, może zgłosić projekt do jednostki gospodarki uspołecznionej, właściwej ze względu na przedmiot projektu, w celu przyjęcia go do zastosowania na zasadach przewidzianych w niniejszym prawie dla pracowniczych projektów wynalazczych albo na warunkach określonych w umowie sprzedaży, umowie licencyjnej lub w innej umowie.

Art. 95. 1. Jednostka gospodarki uspołecznionej bada, czy zgłoszony projekt wynalazczy może być zastosowany w zakresie jej działalności i w ogóle w gospodarce narodowej.

2. Koszty badania i prób potrzebnych dla dokonania oceny projektu wynalazczego ponosi jednostka gospodarki uspołecznionej. Ponadto jednostka ta obowiązana jest dokonać swoim kosztem potrzebnych uzupełnień zgłoszenia, jeżeli twórca projektu nie może tego dokonać.

3. Przepis ust. 2 stosuje się do niepracowniczych wynalazków lub wzorów użytkowych tylko w przypadkach, gdy zostały one zgłoszone do zastosowania w gospodarce uspołecznionej na zasadach przewidzianych dla pracowniczych projektów wynalazczych.

Art. 96. 1. Jednostka gospodarki uspołecznionej, po zbadaniu zgłoszonego projektu wynalazczego (art. 95), wydaje decyzję o przyjęciu projektu do zastosowania w całości lub w ograniczonym zakresie albo o odmowie przyjęcia projektu ze względu na nieprzydatność dla tej jednostki.

2. Jednostka gospodarki uspołecznionej, odmawiając przyjęcia projektu ze względu na jego nieprzydatność, powinna równocześnie przekazać go jednostce nadrzędnej do rozpatrzenia, jeżeli stwierdzi, że projekt może być zastosowany przez inne jednostki gospodarki uspołecznionej. O przekazaniu projektu zawiadamia się jego twórcę.

3. Na żądanie twórcy projektu jednostka gospodarki uspołecznionej obowiązana jest przekazać nie przyjęty przez nią do pełnego zastosowania projekt innej jednostce gospodarki uspołecznionej.

4. Jednostki gospodarki uspołecznionej, którym przekazany został projekt wynalazczy w myśl ust. 2 i 3, po jego rozpatrzeniu, wydają decyzję o jego przyjęciu do zastosowania albo o odmowie jego przyjęcia. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio.

Art. 97. Gdy pracowniczny projekt wynalazczy uznany został za nieprzydatny do zastosowania w ramach gospodarki uspołecznionej, a wydana w tej sprawie decyzja (art. 96) jest ostateczna, właściwy minister zezwoli twórcy projektu na zgłoszenie projektu do opatentowania lub zarejestrowania jako wzoru użytkowego na rzecz twórcy.

Art. 98. Jednostka gospodarki uspołecznionej może odstąpić od realizacji projektu wynalazczego przyjętego do zastosowania albo ograniczyć jego stosowanie tylko za zgodą jednostki nadrzędnej, która powinna zbadać możliwość realizacji projektu wynalazczego przez inne jednostki gospodarki uspołecznionej.

Art. 99. Rada Ministrów określi zasady rozpowszechniania projektów wynalazczych przez jednostki gospodarki uspołecznionej w celu najszerszego wykorzystania tych projektów w gospodarce narodowej.

Art. 100. Związki zawodowe i stowarzyszenia techniczne, kluby techniki i racjonalizacji i inne organizacje społeczne, powołane do działania w sprawach wynalazczości, mogą występować w interesie twórców, będących członkami tych organizacji, wobec jednostek gospodarki uspołecznionej w sprawach dotyczących stosowania i wykorzystania projektów wynalazczych.

DZIAŁ VI

Wynagrodzenia za projekty wynalazcze.

Rozdział 1.

Wynagrodzenia za pracownicze projekty wynalazcze.

Art. 101. 1. Twórcy pracowniczego projektu wynalazczego przyjętego do zastosowania w jednej lub więcej jednostkach gospodarki uspołecznionej służy prawo do wynagrodzenia na zasadach określonych w niniejszym prawie.

2. Podstawą do ustalenia wysokości wynagrodzenia za pracowniczy projekt wynalazczy są efekty uzyskane przez zastosowanie projektu.

Art. 102. 1. Wynagrodzenie za pracowniczy wynalazek wypłaca się corocznie za okres faktycznego stosowania wynalazku w gospodarce społecznej, jednakże nie dłużej niż za okres pierwszych pięciu lat jego stosowania.

2. W uzasadnionych przypadkach za pracowniczy wynalazek może być wypłacone odpowiednio zmniejszone wynagrodzenie za okres dalszych pięciu lat.

3. Do okresów przewidzianych w ust. 1 i 2 nie wlicza się czasu próbnego stosowania wynalazku.

4. Wynagrodzenie przysługuje tylko w okresie piętnastu lat od daty zgłoszenia wynalazku w Urzędzie Patentowym.

Art. 103. Wynagrodzenie za pracowniczy wynalazek przysługuje także wówczas, gdy patent wygasł na skutek zrzeczenia się go lub zalegania z opłatą (art. 70 ust. 1).

Art. 104. 1. Wynagrodzenie za pracowniczy wzór użytkowy oraz projekt racjonalizatorski wypłaca się za okres faktycznego stosowania wzoru użytkowego lub projektu racjonalizatorskiego w gospodarce społecznej, jednakże nie dłużej niż za okres stosowania w ciągu dwunastu miesięcy.

2. Za podstawę ustalenia wynagrodzenia przyjmuje się najwyższe efekty uzyskane z zastosowania wzoru użytkowego lub projektu racjonalizatorskiego w ciągu dwunastu miesięcy, w okresie pierwszych dwóch lat jego stosowania. Przepis art. 102 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

3. Wynagrodzenie za pracowniczy wzór użytkowy przysługuje tylko w okresie dziesięciu lat od daty zgłoszenia wzoru w Urzędzie Patentowym.

Art. 105. Do czasu opatentowania pracowniczego wynalazku wypłaca się twórcy tymczasowe wynagrodzenie według zasad przewidzianych dla wynagrodzeń za projekty racjonalizatorskie. Tymczasowe wynagrodzenie potrąca się z wynagrodzenia wypłaconego za wynalazek.

Art. 106. Jeżeli wynagrodzenie określone w umowie zawartej w sprawie dokonania pracowniczego projektu wynalazczego (art. 7 ust. 3) jest niższe niż wynagrodzenie, jakie przysługiwałoby na podstawie przepisów art. 101—105, twórca projektu ma prawo do wynagrodzenia ustalonego według tych przepisów.

Art. 107. Jeżeli pracowniczy projekt wynalazczy przyjęty do wykorzystania nie może być niezwłocznie stosowany, a ma być stosowany dopiero w przyszłości, twórca projektu służy prawo do tymczasowego wynagrodzenia w wysokości określonej przez właściwego ministra, a w stosunku do jednostek organizacyjnych podległych radom narodowym — przez przewodniczącego prezydium właściwej wojewódzkiej (miejskiej) rady narodowej. Wynagrodzenie tymczasowe podlega potrąceniu z wynagrodzenia, jakie zostanie wypłacone twórcy po zastosowaniu projektu. W razie niezastosowania projektu tymczasowe wynagrodzenie nie podlega zwrotowi.

Art. 108. W przypadku uzyskania przez gospodarkę społeczną korzyści w związku ze zgłoszeniem wynalazku lub wzoru użytkowego za granicą w celu uzyskania ochrony (art. 75), twórca tego wynalazku lub wzoru użytkowego ma prawo do dodatkowego wynagrodzenia, ustalonego na podstawie uzyskanych korzyści.

Art. 109. Twórca pracowniczego projektu wynalazczego ma prawo do odrębnego wynagrodzenia za dostarczenie dokumentacji przydatnej do zastosowania projektu.

Art. 110. 1. Kwoty wypłacone tytułem wynagrodzenia za pracowniczy projekt wynalazczy nie podlegają zwrotowi.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, gdy wypłata wynagrodzenia nastąpiła na rzecz osoby działającej w złej wierze albo w wyniku karalnego czynu.

Art. 111. Do wynagrodzeń za pracownicze projekty wynalazcze w sprawach nie uregulowanych w niniejszym prawie albo w przepisach na jego podstawie wydanych stosuje się odpowiednio przepisy prawa cywilnego.

Art. 112. 1. Wynagrodzenie za pracowniczy projekt wynalazczy ustala jednostka gospodarki społecznej, w której projekt przyjęto do zastosowania.

2. Jednostka gospodarki społecznej określona w ust. 1 dokonuje wypłaty wynagrodzenia. Właściwy minister, a w stosunku do jednostek podległych radom narodowym — przewodniczący prezydium właściwej wojewódzkiej (miejskiej) rady narodowej, może wskazać inną jednostkę gospodarki społecznej, powołaną do dokonania wypłaty wynagrodzenia.

Art. 113. 1. Jeżeli twórca pracowniczego projektu wynalazczego nie godzi się z ustaleniem jednostki gospodarki społecznej co do wysokości wynagrodzenia, służy mu prawo wystąpienia do jednostki nadrzędnej o ustalenie tego wynagrodzenia.

2. Jednostka nadrzędna wyda decyzję w sprawie wysokości wynagrodzenia po zasięgnięciu opinii organu kolegiackiego, w skład którego wchodzi również przedstawiciele związków zawodowych i stowarzyszeń technicznych. Od decyzji służy odwołanie do organu nadrzędnego.

3. Twórca pracowniczego projektu wynalazczego niezadowolony z ustalenia wynagrodzenia w trybie ust. 2 ma prawo zwrócić się do Komisji Rozjemczej przy Urzędzie Patentowym (art. 123) o ustalenie wynagrodzenia.

Art. 114. 1. Osoba, która w gospodarce społecznej udzieliła twórcy pracowniczego projektu wynalazczego pomocy w dokonaniu lub opracowaniu projektu, ma prawo do wynagrodzenia.

2. Osobom, które współdziałały przy realizacji pracowniczego projektu wynalazczego albo przyczyniły się do przyspieszenia jego zastosowania lub jego rozpowszechnienia, przysznaje się nagrody.

Art. 115. Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych i po zasięgnięciu opinii Naczelnej Organizacji Technicznej i innych właściwych organizacji technicznych określi szczegółowe zasady:

- 1) ustalania podstawy obliczania wysokości wynagrodzenia,
- 2) obliczania wynagrodzeń dla twórców pracownicznych projektów wynalazczych oraz wynagrodzeń przewidzianych w art. 107, 108, 109 oraz art. 114 ust. 1, a także wypłaty tych wynagrodzeń i zaliczek na wynagrodzenia,
- 3) ustalania nagród określonych w art. 114 ust. 2 oraz tryb ustalania tych nagród,
- 4) które określą przypadki stosowania przepisów art. 102 ust. 2,
- 5) obowiązywania nowych norm pracy, wynikających z zastosowania projektu wynalazczego, wobec twórcy projektu i osób określonych w art. 114 ust. 2.

Rozdział 2.

Wynagrodzenia za niepracownicze wynalazki i wzory użytkowe.

Art. 116. 1. Twórca wynalazku lub wzoru użytkowego, nie będącego pracowniczym projektem wynalazczym, a wykonywanego przez jednostkę gospodarki społecznej, ma prawo do zapłaty albo opłaty licencyjnej, albo innej opłaty, określonej w umowie o przeniesienie prawa własności lub o ustanowienie prawa stosowania wynalazku lub wzoru użytkowego.

2. Gdy stosownie do art. 94 wynalazek lub wzór użytkowy został przyjęty do wykorzystania w gospodarce społecznej na zasadach przewidzianych dla pracowniczych projektów wynalazczych, wynagrodzenia za wynalazek lub wzór użytkowy określa się według przepisów art. 101—113 i art. 115.

Art. 117. 1. Jednostka gospodarki społecznej może zawierać umowy o przeniesienie na jej rzecz prawa własności lub o ustanowienie dla niej prawa stosowania wynalazku lub wzoru użytkowego nie będącego pracowniczym projektem wynalazczym tylko na warunkach określonych w niniejszym prawie dla ustalania wysokości efektów i obliczania wynagrodzenia za pracownicze projekty wynalazcze.

2. Właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Finansów może zezwolić w uzasadnionych przypadkach na określenie wynagrodzenia na zasadach odmiennych, niż zostały przewidziane w ust. 1.

Art. 118. Przepisy niniejszego prawa dotyczące ustalenia wysokości efektów i obliczania wysokości wynagrodzenia za pracownicze projekty wynalazcze stosuje się również w przypadkach, gdy jednostka gospodarki społecznej zawiera z osobą, nie będącą jednostką gospodarki społecznej, umowę o przeniesienie na rzecz tej osoby prawa własności lub prawa stosowania wynalazku lub wzoru użytkowego, stanowiącego własność Państwa.

DZIAŁ VII

Postępowanie. Rejestry. Opłaty.

Art. 119. Urząd Patentowy, organy administracji państwowej oraz jednostki gospodarki społecznej przy wydawaniu decyzji i postanowień, przewidzianych w niniejszym prawie oraz w aktach wykonawczych na jego podstawie wydanych, stosują przepisy kodeksu postępowania administracyjnego, a w postępowaniu spornym — w zakresie ustalonym w trybie art. 122 pkt 2.

Art. 120. 1. Urząd Patentowy wydaje decyzje w trybie postępowania spornego w sprawach o:

- 1) unieważnienie świadectwa autorskiego, świadectwa racjonalizatorskiego, patentu i prawa z rejestracji wzoru użytkowego,
- 2) wygaśnięcie patentu lub prawa z rejestracji wzoru użytkowego,
- 3) przeniesienie patentu lub prawa z rejestracji wzoru użytkowego, uzyskanego przez osobę nieuprawnioną (art. 54),
- 4) uznanie patentu lub wzoru użytkowego za zależny,
- 5) prawo wykonywania wynalazku lub wzoru użytkowego w przypadkach określonych w art. 44, 68 i 72,
- 6) ustalenie, że wskazana produkcja nie jest objęta określonym patentem lub zarejestrowanym wzorem użytkowym,
- 7) ustalenie, że wynalazek lub wzór użytkowy jest pracowniczym wynalazkiem lub wzorem użytkowym,
- 8) ustalenie osoby twórcy lub współtwórcy pracowniczego projektu wynalazczego,
- 9) ustalenie, że zgłoszony w jednostce gospodarki społecznej projekt jest projektem wynalazczym,
- 10) ustalenie, że za pracowniczy projekt wynalazczy przysługuje twórcy projektu wynagrodzenie,
- 11) inne sprawy należące zgodnie z przepisami do właściwości Urzędu Patentowego, działającego w trybie postępowania spornego.

2. Urząd Patentowy orzeka w sprawach wymienionych w ust. 1 w kolegiach przy współudziale przedstawicieli związków zawodowych i stowarzyszeń technicznych.

Art. 121. Odwołania od decyzji Urzędu Patentowego i zażalenia na postanowienia tego Urzędu, wymienione w

art. 119, oraz odwołania od decyzji Urzędu Patentowego i zażalenia na postanowienia tego Urzędu, wydawane w trybie określonym w art. 120, rozpatruje Komisja Odwoławcza przy Urzędzie Patentowym. Komisja Odwoławcza orzeka w kolegiach przy współudziale przedstawicieli związków zawodowych i stowarzyszeń technicznych.

Art. 122. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia:

- 1) utworzy Komisję Odwoławczą oraz określi skład i sposób powołania oraz wynagradzania jej członków,
- 2) określi zasady postępowania spornego przed Urzędem Patentowym i Komisją Odwoławczą.

Art. 123. 1. Spory w sprawach wysokości efektów uzyskanych w gospodarce społecznej w wyniku zastosowania projektów wynalazczych i przysługującego wynagrodzenia rozstrzyga Komisja Rozjemcza przy Urzędzie Patentowym. Komisja Rozjemcza orzeka w kolegiach przy współudziale przedstawicieli związków zawodowych i stowarzyszeń technicznych.

2. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia utworzy Komisję Rozjemczą, określi skład i sposób powołania oraz wynagradzania jej członków oraz tryb jej działania.

3. Orzeczenia Komisji Rozjemczej są ostateczne i nie podlegają dalszemu zaskarżeniu. Orzeczenia te podlegają wykonaniu w drodze egzekucji sądowej.

Art. 124. 1. Przy rozpatrywaniu spraw przez Urząd Patentowy w trybie określonym w art. 120 i przez Komisję Rozjemczą (art. 123) w kolegiach przewodniczącą sędziowie, wyznaczeni przez Ministra Sprawiedliwości spośród sędziów sądów wojewódzkich mających siedzibę na terenie m. st. Warszawy.

2. Przy rozpatrywaniu spraw przez Komisję Odwoławczą przy Urzędzie Patentowym (art. 121) w kolegiach przewodniczącą sędziowie wyznaczeni przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego spośród sędziów tego Sądu.

Art. 125. Sprawy, nie objęte przepisami art. 119—124, a dotyczące roszczeń cywilnoprawnych z zakresu wynalazczości, rozstrzygane są w trybie postępowania sądowego i arbitrażowego.

Art. 126. 1. Urząd Patentowy prowadzi rejestr patentowy i rejestr wzorów użytkowych, przeznaczony do wpisów przewidzianych w niniejszym prawie i przepisach na jego podstawie wydanych.

2. Nie można zasłaniać się nieznaną sobie wpisów dokonanych w rejestrach.

3. Prezes Urzędu Patentowego określi zasady prowadzenia rejestrów, warunki i tryb dokonywania w nich wpisów, przeglądania rejestrów i otrzymywania z nich wyciągów.

Art. 127. 1. W związku z ochroną wynalazków i wzorów użytkowych pobierane są opłaty jednorazowe oraz opłaty okresowe, płatne w oznaczonych terminach przez cały czas ochrony.

2. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia ustali przedmioty i wysokość opłat, terminy ich płatności, a także przypadki całkowitego lub częściowego zwolnienia od tych opłat. W rozporządzeniu tym zostaną określone również zasady odroczenia terminów płatności opłat i zasady przywracania terminów.

DZIAŁ VIII

Przepisy karne.

Art. 128. 1. Kto narusza prawo wyłączności, wynikające z patentu na wynalazek lub z rejestracji wzoru użytkowego

— podlega karze aresztu do sześciu miesięcy i grzywny lub jednej z tych kar.

2. Tej samej karze podlega również, kto korzysta z cudzego wynalazku lub wzoru użytkowego, wiedząc, że wynalazek lub wzór użytkowy został zgłoszony w Urzędzie Patentowym. Ściganie jest dopuszczalne dopiero po udzieleniu patentu na wynalazek lub dokonaniu rejestracji wzoru użytkowego. Do tego czasu przedawnienie ścigania nie biegnie.

3. Jeżeli nie naruszono interesu publicznego, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 129. 1. Kto oznacza przedmioty, nie korzystające z ochrony prawnej wynikającej z opatentowania wynalazku lub rejestracji wzoru użytkowego, napisami lub rysunkami, które mają wywołać mylne mniemanie, jakoby te przedmioty korzystały z takiej ochrony

— podlega karze aresztu do sześciu miesięcy i grzywny lub jednej z tych kar.

2. Tej samej karze podlega ten, kto przedmioty, wymienione w ust. 1, z wiedzą o mylnym ich oznaczeniu wprowadza do obrotu handlowego albo do celów obrotu handlowego przygotowuje lub przechowuje, albo w ogłoszeniach, zawiadomieniach lub w inny sposób podaje wiadomości, mające wywołać mniemanie, jakoby te przedmioty korzystały z ochrony prawnej.

Art. 130. 1. Kto przywłaszczając sobie cudze uprawnienia do uzyskania patentu na wynalazek lub rejestracji wzoru użytkowego zgłasza cudzy wynalazek do opatentowania lub cudzy wzór użytkowy do rejestracji

— podlega karze aresztu do lat dwóch i grzywny lub jednej z tych kar.

2. Kto w inny sposób narusza cudze prawo do wynalazku, wzoru użytkowego lub projektu racjonalizatorskiego w celu osiągnięcia dla siebie lub innej osoby korzyści materialnej lub osobistej

— podlega karze aresztu do jednego roku i karze grzywny lub jednej z tych kar.

Art. 131. W sprawach o przestępstwa określone w art. 128—130 sąd może na żądanie pokrzywdzonego zarządzić ogłoszenie w dziennikach wyroku na koszt skazanego.

Art. 132. Kto wbrew ciążącemu na nim obowiązкови zaniechania używania i zbywania wytworzonych bezprawnie przedmiotów oraz środków przeznaczonych wyłącznie do wytwarzania tych przedmiotów (art. 56) te przedmioty i środki używa lub zbywa, podlega karze grzywny. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 133. Kto narusza przepisy niniejszego prawa, dotyczące tajnych projektów wynalazczych lub dotyczące obowiązku nieujawnienia projektów wynalazczych, podlega odpowiedzialności karnej, przewidzianej w przepisach o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej.

Art. 134. Kto, przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązku służbowego przy wykonywaniu zadań w gospodarce społecznej, określonych w niniejszym prawie i w przepisach wydanych na jego podstawie, powoduje szkodę dla gospodarki narodowej, podlega odpowiedzialności karnej, przewidzianej za przestępstwa urzędnicze.

Art. 135. Obywatel polski, który narusza przepisy niniejszego prawa dotyczące stosunków z zagranicą w zakresie projektów wynalazczych

— podlega karze więzienia lub aresztu do lat dwóch i grzywny lub jednej z tych kar.

DZIAŁ IX

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 136. 1. Przepisy niniejszego prawa, dotyczące jednostek gospodarki społecznej, stosuje się do organizacji zawodowych, spółdzielczych, stowarzyszeń i innych or-

ganizacji społecznych w zakresie ich działalności gospodarczej i naukowej.

2. Właściwe naczelnne organy organizacji wymienionych w ust. 1 wydadzą w swoim zakresie działania w uzgodnieniu z Przewodniczącym Komitetu do Spraw Techniki przepisy dostosowujące przepisy wykonawcze, wydane na podstawie niniejszego prawa, do struktury podporządkowanych im i zrzeszonych organów i jednostek.

Art. 137. Minister Obrony Narodowej i Minister Spraw Wewnętrznych wydadzą w swoim zakresie działania przepisy dostosowujące przepisy wykonawcze, wydane na podstawie niniejszego prawa, do struktury podległych im jednostek.

Art. 138. W zakresie unormowanym niniejszym prawem do usług i robót, wykonywanych na rzecz jednostek gospodarki społecznej, nie mają zastosowania przepisy o dostawach, robotach i usługach na rzecz jednostek państwowych.

Art. 139. 1. Uprawnienia w zakresie wynalazków, wzorów użytkowych oraz udoskonaleń i usprawnień technicznych, uzyskane przed dniem wejścia w życie niniejszego prawa, pozostają w mocy. Do praw tych stosuje się dotychczasowe przepisy.

2. Postępowanie w sprawach dotyczących projektów wynalazczych, nie zakończonych do dnia wejścia w życie niniejszego prawa, normują przepisy tego prawa.

Art. 140. 1. Wynagrodzenie za pracownicze projekty wynalazcze oraz za pomoc techniczną osób współdziałających wolne są od wszelkich podatków i opłat. Przepis ten dotyczy też wynagrodzeń za niepracownicze projekty wynalazcze odstąpione Państwu na zasadach przewidzianych dla pracowniczych projektów wynalazczych.

2. Zapłata, opłata licencyjna lub inna opłata za przeniesienie prawa własności lub prawa stosowania niepracowniczego wynalazku lub wzoru użytkowego na rzecz jednostki gospodarki społecznej podlega opodatkowaniu według przepisów o podatku od wynagrodzeń, jak wynagrodzenia z twórczości.

Art. 141. Ilekroć w niniejszym prawie jest mowa o ministrach, należy przez to rozumieć również przewodniczących komisji i komitetów sprawujących funkcje naczelnnych organów administracji państwowej oraz kierowników urzędów centralnych.

Art. 142. 1. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określi, które projekty nowych form plastycznych wytworów produkcji przemysłowej lub rękodzielniczej uważa się za wzory zdobnicze.

2. Szczegółowe przepisy w sprawie ochrony wzorów zdobniczych określi Rada Ministrów w drodze rozporządzenia wydanego w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych, ustalając również, w jakim zakresie przepisy niniejszego prawa dotyczące wzorów użytkowych stosuje się do wzorów zdobniczych.

Art. 143. 1. Tracą moc:

- 1) przepisy rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych (Dz. U. Nr 39, poz. 384 z późniejszymi zmianami), w sprawach dotyczących wynalazków, wzorów użytkowych i wzorów zdobniczych,
- 2) ustawa z dnia 20 grudnia 1949 r. o wynalazkach i wzorach użytkowych dotyczących obrony Państwa (Dz. U. Nr 63, poz. 496),
- 3) ustawa z dnia 18 lipca 1950 r. o licencjach na wykonywanie wynalazków i wzorów użytkowych (Dz. U. Nr 36, poz. 331),
- 4) dekret z dnia 12 października 1950 r. o wynalazczości pracowniczej (Dz. U. z 1956 r. Nr 3, poz. 21 z późniejszymi zmianami).

- 2: Ponadto tracą moc:
- 1) art. 194, § 1 pkt 9 kodeksu postępowania administracyjnego,
  - 2) art. 8 ust. 2 lit. e) zdanie końcowe dekretu z dnia 26 października 1950 r. o podatku dochodowym (Dz. U. z 1957 r. Nr 7, poz. 26 z późniejszymi zmianami).
  3. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszym prawie — pozostają w mocy dotych-

czasowe przepisy wykonawcze, wydane na podstawie aktów ustawowych, wymienionych w ust. 1.

Art. 144. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 1962 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*